

node nu heeft besloten. Neen, de Afzonderlijke vergadering wenschte niet beide gebruikt te zien, maar vroeg alleen dat beide gebruikt moogen worden; men blijft dus vrij om ook één van beiden te gebruiken; en alzoo is door de synode het gebruik op verschillende zendingsterreinen van Midden-Java gewettigd om alleen van het liederenboek gebruik te maken met terzijdestelling van het psalmboek van Ds van Dijk.

Daarom betreuren wij het eerste deel van het besluit van de synode; indien zij het voorstel van Ds van Dijk niet had kunnen aanvaarden, had zij toch minstens moeten bepalen, dat naast het liederenboek het psalmboek moet gebruikt worden.

Maar ook tegen het tweede deel van het synodaal besluit hebben wij bezwaar.

Immers, de Afzonderlijke vergadering moet trachten te komen tot een gemeenschappelijk liederenboek voor alle Javaansche kerken, waarin de 150 psalmen opgenomen zijn. Maar was 't niet noodig geweest hierbij te bepalen, dat de psalmen afzonderlijk worden opgenomen als een apart geheel, maar niet, zooals met die enkele psalmen in den tegenwoordigen liederenbundel het geval is, met de liederen doorengemengd, waardoor wordt uitgesproken, dat de psalmen ook maar gewone liederen zijn? Voorts heeft de synode niet bepaald, wat er zal geschieden, indien de poging, om de 150 psalmen opgenomen te krijgen, mislukt; en evenmin, of de synode zich voorbehoudt om te oordeelen over den liederenbundel, waarmee de 150 psalmen één geheel zouden moeten vormen.

Zoo achten wij het besluit van de synode niet goed om zijn inhoud en om zijn kortheid; het is onjuist en onvolledig.

Tenslotte nog over een zendingsskwestie in het vaderland; het betreft de aansluiting bij den Nederlandschen Zendingraad. Over die aansluiting is heel wat te doen geweest.

Op de synode van Arnhem 1930 was toch het besluit gevallen, dat onze kerken zich niet konden aansluiten bij dezen Raad, omdat deze lid is van den Internationalen Zendingraad; als dus de Nederlandsche Raad geheel vrij op zichzelf stond, dan zou aansluiting mogelijk en gewenscht zijn geworden. Het bezwaar tegen den Internationalen Zendingraad was tweeledig: hij wil zonder nadere keur elke zendingcorporatie vereenigen, en hij heeft onjuiste opvattingen inzake de taak der zending op sociaal en politiek gebied.

Wel vond de Arnhemse synode het goed, dat enkelen der deputaten als buitengewone leden zitting namen in den Nederlandschen Zendingraad, „zonder dat daardoor de Gereformeerde Kerken in eenig opzicht door de besluiten van den Raad worden gebonden of verantwoordelijk zijn”, en dat alsdan een evenredig deel van de kosten van den Raad zou worden bijgedragen.

Een paar jaar geleden hebben wij over dit besluit op deze plaats ons leedwezen uitgesproken; wij komen daarop nu niet terug. Op de synode van Middelburg hebben de deputaten rapport uitgebracht over deze kwestie; in hun rapport deelen ze mee, dat er tusschen den Nederl. Zendingraad en de deputaten over en weer „nog al wat misverstand heeft bestaan”; voorts, dat die Raad prijs stelde op contact met onze zending, en dan ook gaarne zien zou, dat er een paar van onze zendingdeputaten als buitengewone leden aan den arbeid van den Raad deelnamen. Het blijkt dus, dat de Nederl. Zendingraad gewicht is voor het besluit van de Arnhemse synode; en in aansluiting daarmee nam de synode van Middelburg o.a. het volgende besluit:

„Uit te spreken, dat eenig contact tusschen den Nederlandschen Zendingraad en de zending van de Gereformeerde Kerken wel gewenscht is.”...

„dit contact te oefenen door aan enkelen hunner (n.l. van de zendingdeputaten) vrijheid te verleen, om als buitengewone leden zitting te nemen in den Nederl. Zendingraad, en aan diens arbeid deel te nemen, zonder dat daardoor de Gereformeerde Kerken in eenig opzicht door de besluiten van den Raad worden gebonden of daarvoor verantwoordelijk zijn; en

zoolang deze medewerking duurt, een evenredig deel van de kosten te betalen uit de generale kas.”

Deze zaak is dus ten einde gebracht. Onze zending werkt gelukkig mede met den Nederl. Zendingraad, en betaalt haar aandeel in de kosten.

Over verschillende andere besluiten ware nog heel wat te zeggen, maar wij willen het hierbij laten. Uit alles blijkt, dat onze generale deputaten hun veelomvattende taak consciëntieus verrichten. Moge op al hun arbeid in het belang van de komst van Gods Koninkrijk door de zending onzer kerken Gods onmisbare zegen rusten.

J. D. W.

DE PERSSCHOUWT

Nonsens over „de nieuwe Calvinisten”.

In de „Edesche Courant” van 20 Jan. j.l. staat een verslag van een rede, die Prof. Cramer te Ede hield over: „Paulus' brief aan Efeze”. We vestigen er de aandacht op, dat een verslag altijd een wonderlijk ding is, en dat we dus nadrukkelijk waarschuwen moeten tegen de onderstelling, alsof wat straks geciteerd wordt, met zekerheid als trouwe weergave van Prof. Cramer's meening zou te zien zijn. Als we evenwel toch er over spreken, geschiedt dat om twee redenen: a) wij het geciteerde zich hier wel verdraagt met vroegere uitingen van Prof. Cramer; b) wij dat verslag, gelijk het daar ligt, nu eenmaal zijn werking doet.

We lezen:

Prof. Cramer toonde voorts aan, dat Paulus niet sprak over Christus' verhouding tot den enkelen mensch, maar over die tot de geheele wereld. Paulus zegt, dat al die geesten, waarvoor die menschen zoo bang waren, waren overwonnen door Jezus Christus. In de tweede plaats toonde Paulus aan, dat God door Christus Zijn doel met de Schepping zal bereiken, ondanks allen vermeenden tegenstand. Reeds vóór de grondlegging der wereld heeft God de Christenen uitverkoren in Hem. Daarmede wordt het geheele fatalisme weggevaagd. Paulus predikte eerst de praedestinatie, daarna de uitverkiezing. Paulus en ook Calvin (niet de tegenwoordige Calvinisten) hadden de praedestinatie op het oog, niet van een enkeling, maar van het geheel, van Christus' gemeente. De nieuwe Calvinisten bestrijden dat wel en doen, alsof ze Calvin begrepen, maar inderdaad is dat niet zoo, want Calvin was in werkelijkheid ruim. Paulus houdt de Christenen hier voor, dat ze het voorwerp zijn van Gods eeuwige praedestinatie en uitverkiezing. Aan het kruis, aan Christus' overwinning, danken zij de vergeving der zonden.

Dit is in elk geval een door en door onjuiste probleemstelling. Juist de „nieuwe Calvinisten” waarschuwen zoo sterk mogelijk tegen een atomiseering der uitverkiezing. Daarin blijven ze trouw aan Calvin. Maar ze verbinden daarmee de door Calvin geleerde, doch in het verslag verworpen praedestinatie „van een enkeling”. Ze hebben bewijzen gegeven die aantoonen, dat hier Calvin verknood wordt.

Trouwens, hoe ver dit verslag van Calvin afstaat, bewijst ook wel het volgende:

Prof. Cramer stond hierna stil bij het begrip „zonde”. Spr. is het niet eens met de Gereformeerden, die zeggen, dat de mensch van top tot teen zondig is. Zonde — aldus spr. — is niet iets van ons. Zonde is een geheime macht, die de geheele wereld gegrepen heeft, onder welke macht we allen zitten. Als Christus niet was gekomen, zouden we allen verdoemd zijn door die zondemacht. Zonde heeft echter met het persoonlijk zijn niets te maken. Men komt er evenwel nooit onder uit dan door de verlossing in Christus, die de zonde overwonnen heeft aan het kruis.

Wat dit verslag beweert is anti-Calvijnisch en wetenschappelijk onverantwoord.

De „ingemetselden”.

„De Nieuwe Eeuw” (roomsch) schrijft:

Heel lang kwam in de gruwel-literatuur over de middeleeuwen de „ingemetselde” monnik voor, en hij bewees de auteurs onschatbare diensten door de enorme variatie, waarmee zoo'n stakker is te verwerken. En welk een afgrijselijk oodium kwam er niet op de hoofden der „meedoogenloos”-harde abten en priors te liggen, als zij met koele stem tegen zoo'n ongelukkige den hoonenden groet spraken: vade in pacem ga in vrede naar het oord der hopeloosheid, waar alle denkbare ellende en ontbering, waar de kwijning in eeuwige vergetelheid hem wachtte.

Maar, hoe „jammer” toch, er bestaat nog iets dat geschiedenis heet, een wetenschap, die alleen vraagt naar feiten, die de romantiek aan de deur laat staan, die onderzoekt wat op rekening komt van den feuilletonist, wat op die der waarheid. Een wetenschap ook, die de feiten plaatst in 't kader van den tijd waarin ze voorvielen, ze belicht met de toen heerschende inzichten. En die nuchtere wetenschap bewijst vooral de geschiedenis der Kerk zulke onwaarderebare diensten, als ze bijvoorbeeld aan de heele wereld, bij monde van niet-katholieke geleerden verklaart: „Wel schijnt er een groote overdrijving te bestaan ten aanzien van verschillende verhalen over het „inmetselen” van veroordeelde monniken. Dat dergelijke geschiedenissen in de wereld zijn gekomen, schijnt zijn oorzaak vooral hierin te hebben gevonden, dat de kloostergevangenis, die in den regel uit een steenen vertrek bestond, murus genaamd werd, terwijl het opsluiten daarin: immurare heette. Zodoende gaf het daarvan afkomende deelwoord: immurati, letterlijk dus „ingemetselden of ingemetselden” aanleiding tot de schrikwekkende verhalen over levend ingemetselde monniken”.

De ingemetselden.

De „muur”.

Zich conformeren.

Het is altijd zoo: men moet vlak bij de sprekende kerk leven, of men schiet bokken in het „uitleggen” van haar taal.

Tara-ra-boem-di-ee.

In de „Herv. Kerkb. van Den Haag” schrijft mevrouw M. de G.—K. oude herinneringen „uit de pastorie”. Een wandeling:

„Max, zet je muts recht en loop wat netter”, maande Jet. Maar daar op eens... wat bezield Max? Uit verzet tegen de bekende stijfheid in de beenen op dit punt van den weg, pakte Max Paul bij den arm, begon met hem te slingeren over 't pad als een dronken man en luidkeels te zingen: „Ta-ra-ra-boem-di-ee, de bliken dominee”. Dat was 't begin van een straalliedje, gemaakt op een bedelaar met een deftigen langen baard, die daarom de bliken dominee werd genoemd. Nu waren Jet en de anderen werkelijk stijf van schrik. Nu was hun reputatie voor altijd weg. Dat was nooit meer goed te maken. Daar zou wat op volgen. En er volgde wat op.

Mevrouw Gramans vroeg vader te spreken. Mevrouw verscheen met Koosje. Toen vader vol verwondering vroeg naar 't doel van 't bezoek, zei Mevrouw: „Toe dan Koosje, begin maar”. En Koosje begon de 119-de Psalm op te zeggen. 't Eene vers na 't andere rolde als een rij zinloze klanken uit dat kindermondje. Vader luisterde eerst met verbazing, toen met ontzetting. Werd zoo'n mooie psalm gebruikt om een kind te kwellen? „Ken je alle achtentachtig verzen”, vroeg vader verschrikt, toen Koosje even haperde.

„Ja, dominee”, glorieerde Mevrouw Gramans, „alle achtentachtig”.

„Dan kent ze nu voor een jaar genoeg en dan krijgt Koosje voor al die moeite van mij een mooi boek”, en vader streelde 't kind de wang. „Zoo'n arm kind”, dacht vader.

Maar toen kwam er nog meer. Mevrouw Gramans achtte het zich tot plicht, vader in te lichten over 't gedrag van z'n eigen kind. Dat was nog eens wat anders dan Psalm 119. Zóó maar Tara-ra-boem-di-ee te zingen. Nu zag je eens verschil van opvoeding.

Vader zat tusschen twee vuren. Psalm 119 of Tara-ra-boem-di-ee. Wat was kieselijker? En vader, die dominee was, — stel je voor, was dat nu wel een dominee? Vader koos vóór Tara-ra-boem-di-ee. „Ach Mevrouw Gramans, kortwiek een vogeltje niet te veel. Dan gaat 't leven er uit. Laat ze maar eens zingen en laat ze niet te veel leeren.”

Van dien dag had vader afgedaan bij z'n vroegere vereersters.

Matthijsje bracht het ondanks de Psalm 119-opvoeding nooit tot dominee.

Ik ben blij, dat ik eindelijk eens weet, waar die oneerbiedige zang over dien „bliken dominee” vandaan komt. Overigens acht ik hem niet bepaald treffelijk of treffend.

Maar als ik aan een onder hoogst „staatkundig-gereformeerde” leiding staande school in een academiestad denk, waar de kinderen geen versjes leeren mochten (van het Bestuur!) met „tra-la, tra-la” enz., dan ben ik toch ook geneigd, curieuselijk na te gaan, hoeveel Matthijsjes van die school het ooit tot dominee brengen. K. S.

„Er is een zegen in.”

Sprekende over de Buchman-beweging, zegt Ds v. 't Sant o.m.:

Gaarne sterkt men zijn eisch tot waardeering van afwijkende richtingen met het woord: „verderf het niet, er is een zegen in”. Men haalt dat op den klank af aan uit Jes. 65: 8; daar staat (ik neem direkt maar de vertaling van Ridderbos): „zoo zegt de Heere: evenals men wanneer er most in een druiventros gevonden wordt, zegt: verderf hem niet, want er is zegen in: zoo zal Ik doen terwille van Mijn knechten, dat Ik niet alles verderf”. En de verklaring van dat woord geeft hij aldus: „Er is nog een ander volksdeel, des Heeren „knechten”. Terwille van hen zal de Heere „niet alles verderf”: het gericht zal worden beperkt, Israël niet geheel worden verdelgd. Het zal met Israël gaan als met een druiventros waar in most wordt gevonden, en dien men daarom voorzichtig behandelt daar er „een zegen”, een gave Gods (n.l. de most) in is. Al zijn er dan ook slechts druiven aan, de tros wordt gespaard terwille van de goede; wat natuurlijk niet buitensluit, dat de slechte vroeger of later worden weggeworpen.”

Hieruit blijkt, dat dit woord dus niet maar te hoel en te gras mag aangehaald worden; en dat men het zeker niet mag gebruiken om aan rechtmatige critiek op bewegingen het zwijgen op te leggen; daar staat geen woord van in.

Tot zoover het citaat.

Ook hier wordt weer een herhaaldelijk weerkerend misverstand bevochten. Natuurlijk duikt het morgen toch weer ergens op.

Schilderen.

De heer H. Algra schrijft in „Leeuw. Kerkhede”:

„Hij kan soms zoo mooi schilderen en dat mag ik graag hooren.” „Hij preekte er over, hoe de arenden hun jongen het vliegen leeren, en je zag het als het ware voor je oogen; de jongens vonden het schitterend.” „Hij kan het de menschen zoo lekker maken, het zoo levendig uitbeelden.”

Dat zijn zoo een paar lofspraken, die ik heb opgevangen over een dominee, die schildert in de preek. Ik heb hem zelf ook wel eens gehoord en je moet wel een Nurks zijn, als je het niet onderhoudend vindt.

Eens preekte hij over: „En er is geen verweer tegen den dood.” O, en toen hebben we den dood zien komen, net als dat in een oude geïllustreerde uitgave van de gedichten van Sluiter is afgebeeld en verteld: „Nu is de dood in uw straat... nu blijft hij stilstaan voor uw deur... hoort ge zijn kloppen... nu staat hij voor uw sponde, waar uw doodmoede lichaam stil neerligt na de urenlange worsteling... stil en mach-

telooos zijn nu strekt met ijzeren doodskeer

Er zijn in de één en ander en heel erg op Heb ik me crisistijd? crisis kwam kinderen v zwakheid e op een avo- Naomi ges moet er c jonkjes?

Schrijver Brugman

Hier is Brugman En darva

Ik zal eeuwigen zoals m alzo als het gezie Toen ik bij mij Toen za Daar wa patriarc en Jacob zat Jezus

Toen - ziel: was feten? T zulke ke de tafel romanie hier (op Jeremia feterd h heid des een prof

Daar dronken, tafel of wie zit woordes lieden d Verwond Schriftu naar de worden.

Toen mannen, boven in gekroos die ande Gods. De geweldige overste r Daar e al verha plaatsen enz....

Over Van de

Een typi telkens in In onzen vele jaren bracht, kar langzaam, laatste zin de stelling Palm zoo

„Ziet gij twee eeuw opgeschoten seerd, al v het ging l zaam.... als hij een bliken, hoe en na dit w

Dat „we rische begi luisteraar t waarheen scheen te

D in

Door vele ons aller jeug

„De bekv en gemak een onbesel van het ap durende z kwamer e der kunst zekerheid verwachtin den. Wat l heid gevo ontdek — maar ik w heb ik een gevoel bij l ik bleek w ik beef ov eerste jeug begin mijn verwarring